

నారాయణ శతకము

రచన

కవికులాలంకార, కవిరాజు

శ్రీఅలంకారం కోటంరాజు

ప్రకాశకులు:

అలంకారం సోదరులు

గాయత్రి నగర్, కందుకూరు, ప్రకాశం జిల్లా

శ్రీనివాసనగర్, పొద్దుటూరు, కడపజిల్లా

నారాయణ శతకము

- శ్రీ.అలంకారం కోటంరాజు

మ. మునులన్, యేలితివంట, భక్తతతికిన్ మోక్షంబు, ప్రాపింప, నీ
పనులన్, మాని యొనర్చితంట, నిను సంభావించు, నీ సేవకా
ళిని, రక్షించితివంట, యిట్టివగు, నీలీలల్ కడున్వెంటి, యీ
నను, యింకైనను, చెట్టబట్టవలదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --1

మ. అనుమానంబులు, వీడితిన్ సకతమున్ అర్పించితిన్, ననునా సా
కను, నీవంచు, దలచితిన్, యెటుల, యీకష్టా గభైక్కు, కా
నను, యేత్రోపయు, దీనరక్షకుడవే! న్యాయంబె, యన్నన్న, యీ
నును, యింకైనను, చెట్ట బట్ట వలదా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --2

శా. వారా, కాంతలు, వారిమోహములలో, వారిచిన్ గూడ, యె
వ్వారల్, గూలక నిల్చినారు? నిజమున్, భాషింపగా, నేనెదో
ఘోరంబుల్, పచరించుచున్నటుల, యుద్ధోషించు వారైరి, ని
న్నారాధించుట, యందుకే, నిరతమున్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --3

శా. ముందేదో, కలదంచు, సాగితిని, యాముందేదో, వెన్నేదో, నా
కెందాకేగిన, కానరాదు, యికనాకీ, భ్రాంతి పోదోయ, నీ
యందే, డెందము, లగ్నమాయెను, వృధా, యాలస్యమింకేల, యీ
నందంబిచ్చుట వీవుగాదె! జగతిన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --4

శా. కానీలే, యదియెట్లులో, యవునులే, కాకమ్మ వారైనలే
అనాకేలని, యూరకుంటిని, కడున్ వ్యాపారముల్, మాని, యీ
నేనే, నేటికెఱింగితిన్, సరునిగా, నేనేల యిట్లుంటి, య
న్నా! నన్నాదు కొనంగ, యింకెవరురా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --5

శా. గోదారీదితి, గంగజేరితిని, గంగోత్రి జలాపాన, మెం
తో, దర్శంబున, జేసితిన్, పిదప సంతోషంబుతో నేగి, స
మోదానన్, తపతీనదీ జలములన్, మూర్ఖాన, ప్రోక్షించితిన్
నాదారిద్ర్యము బాయదే, తెలుపరా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --6

శా. శ్రీధాముండపు, శేషపాన్ను పయినన్, చెల్వొచు గూర్చుండి, మా
యీ, ధాత్రీస్థలి, మానవాళి, కనుచున్, యెంతెంతగా, నీవు, లో
లో, ధర్మస్థితి నిల్చగా, మదిని, యాలోచించితో జెప్పు, మో
నాథా! దెవతనాథ వందిత! ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --7

మ. జముశాసంగ జాలు వాడవు, వృధా జల్పంబులింకేల, కా
మము శాసంపగ జాలు వాడవు, మహాత్మా మమ్ముగాపాడ, శీ
ఘ్రము, యింకైనను, సంస్కరింపుము, శుభారంభంబుగా స్వామి! జ్ఞా
నము నీవెగద, యేము జెప్పవలెనా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --8

శా. రాగాదుల్ నినుయంట బోవనుట, నోరమౌక్యతీ! నమ్మ గా
నే గాదే, యిలలోన, నెవ్వరును, మున్నేనాదు, నమ్మంగ, నా
నా? గాధావళి, త్రవ్వనేల? తలపన్, నాకెందుకీగోల, సు
న్నాగా జేయకు, నాదు ప్రార్థనము, యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --9

మ. గుడిలో గూర్చొని, కూనిరాగములతో, గల్పంగ నేమాయె, లో
గడ, బాకీలవి, యెన్నితీర్చితివి? బాకాలాదుకోగా సరా?
తడబాటేల, నిజంబు జెప్పితి, యదారంభంబేగదా! స్వామి! యీ
నడకలో మానుము, మమ్ముబోవుము, ధర్మన్ నారాయణా! శ్రీహరీ! --10

శా. శ్రీకారంబెపుడెట్లుచుట్టితివో, శ్రీలుప్పొంగు, ధాత్రీస్థలిన్
మాకేలా? దురవస్థలన్నియును, సమ్మానార్థ మో, బుద్ధి, సు
శ్లోకంబొప్పగ, జేయుమీ, ధరయశ: శ్లోకుండవై, స్వామి! యీ
నాకోర్కెల, సమంజసంబనవు? యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --11

మ. ఒక కామున్, గనినావు, వానికి గుణాఢ్యున్, చంద్రుతోడిచ్చి, ప్రా
ణి కదంబంబుల, పైకి ద్రోలితివి, వాణీభర్తయున్, గూడ, యే
డ్యున్, పాణీద్యమద్దముంచునె? శుభప్రారంభమిట్లయ్యె, కా
నక, యున్నామిది, బుద్ధి మాండ్యమున, యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --12

మ. సమతా, మానవతా, మమత్వముల, సంసారార్థవంబందు, వే
గమ, పోదోచి, విమోహతన్, తుదకు, సంఘంబెంతగా, నొచ్చినన్
తమసాంధంబున, తెల్లలేక, తమస్వార్థంబే, సమర్పించు, కా
న మహాత్మా! దరిజాపుమీ సరునకున్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --13

శా. రాజీలేకదిక, నాకు నీ యెడల నీరైపోయె, నాగుండె, యం
భోజాకుల్, యొకవైపు, పిల్లలోక వైపున్, గూడి, గారింప, యే
రోజైనన్, యటు కన్నుగూర్చు తరమా? రోచి: ప్రభాదీప్త! నీ
నాజాకెప్పుడు జూపవెతివి, గదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --14

శా. నీవున్నావని, జంకులేక, బ్రతుకున్, నీకున్ సమర్పించి, యే
వేవో, యూహలదేలు, చుంటిని, ధరన్, వేదార్థమీవంచు, యీ
నీవే, దానికి మూలమంచు, తెలిసెన్, నిర్వాణ సందాయ, క
క్నావా? సర్వము, మిథ్యయంచనక, నోనారాయణా! శ్రీహరీ! --15

శా. మూడేనాళ్ళట, జీవితాలు, యిచటన్, ముచ్చట్లు, సచ్చటకున్
నాడేగాదిల, నేడుగూడ, ప్రజనానాపాట్లకున్, లోగి, దో
గాడైనన్, కొని నారుగాక, వ్యయమో, కాలంబుకైయింత, యీ
నాడైనన్, మది చింతజేసిరె! ధరన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --16

శా. పేదలో సాధులు, దీనమానవులు, సర్వేశా! నిసుంగూర్చి, యే
దేదోవాదము, జేసి, జేసి తుదకున్, యేయింతయున్, గానకన్
వేదాలన్నను, యజ్ఞరాజి యనినన్, వ్రేగోచు, సున్నారు, నా
నాదేవాత్మపు, దర్శనంబుయిడవే! నారాయణా! శ్రీహరీ! --17

మ. కవులున్, పండితులున్ మహర్షిగణముల్ కావ్యాల, శాస్త్రాల, ని
న్న వతారమూర్తిని, నిన్ను గూర్చి, యెప్పుడో, నానారమ్య వాగ్మైఖరిన్
అవనిన్, దెల్పిరి, చూచికొండనుచు, నాహా! యోహా! యంచెంచ, మా
నవమేధస్సుకు, నీవయబ్బురమొకో! నారాయణా! శ్రీహరీ! --18

శా. ఈనైవధ్యమునందు, హస్తమెదియో! యీస్పృష్టికిన్ మూలమే
దో! నే నింత, యెఱుంగకుంటిని? మహాత్ముంగాఢ్య శృంగాగ్రమో
యీనీలీలకెట్టి యర్థములో! యే యెవ్వారు, జెప్పంగ, వి
న్నానా? తెల్పుము, యింకనైన, రమణా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --19

మ. పరదారన్నను, యెంతో ప్రేముడియొ, యాభార్యా ముఖంబన్న, శ్రీ
వర! యంతేయగు, యేవగింపు, కలుగున్ భార్యన్న, యిట్టేల, మా
కు, రహింపంగను, కారణంబు, యెఱుగన్, క్రూరంపుయీబుద్ధి, మా
సరజాత్మాంధుల, వీడిపో, మనువుమా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --20

శా. నొవ్వైనన్, యొకకొంత, యొర్చి కొనెదన్, నోరార మాటాడ, నా
కెవ్వారైనను, యొక్కబేయగును, నాయీజీవితాభ్యాస, మం
దెవ్వారిన్ బొరనీను, మానరులు, దైతేయాంశ, సంభూతులో
సవారనగును, భీతినొందెద, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --21

మ. ఇలమువ్వన్నె మెకంబు కంటెను, మహాహింసాత్మకంబైన, చే
తలతో, సాటి మనుష్య మానసిక, బాధావేదనాలోలుగా
నిలతాజేయును, హేయమంచనక, నా యీపాట్లకున్, గ్రుంగి, కా
నలనుండగను, సమ్మతింపడె, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --22

మ. ఒకభూభారము మోయలేక, ఫణి యుద్వేగించి కూర్చంబు, యీ
సకలాశాద్విదావళుల్, కిటి, భుజాసారంబ సారంబుగా
వికలత్వంబును, నొందుచున్నవి, మహావిశ్లేషభరాభార, మా
నక, నీవెట్లు సహించి యుంటివి, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --23

శా. మున్నెన్నో యవతారముల్, జగతి, సమ్మోహిపగా నెత్తి, నీ
వెన్నెన్నో, ఘనకార్యముల్, ప్రజలకున్, వేడ్కల్ రహింగ, సం
పన్నంబుల్, యొనరించితంట, నిజమో, భావ్యర్థమూహించి, న
న్నన్నా! వీ వికనైన, యాదుకొనవా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --24

శా. ముచ్చిచ్చెనవి, కామ మోహమదముల్, ముప్రొద్దుగారింప, యే
కచ్చో! వానికి, మానవాళి పయినన్, కార్యణ్యమునబూనె, యీ
ముచ్చుల్ వీడినగాని, లోకమున, వైరుధ్యంబులున్ బోవు, యీ
సచ్చుల్, కచ్చెలు, మాని, సాయపడుమా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --25

శా. పుట్టింపంగను, బెంపగా, సమయగా, భూలోకమందింత, యే
పట్నానన్, విడకుండనుంటివిగ శుంభత్రాభవేదీప్త, నా
కెట్లాగైనను, ఒక్కబేయిక, ననున్ ప్రేమాంచినన్ బ్రాలు, వి
న్నట్టేనా? మొరయించుకైన, వరదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --26

శా. ఇంతేసంగతులంచు నవ్వెరి, ప్రభూ! యిన్నాళ్ల నీపేవకున్
అంతేగాక, మఱేమి, యౌననుచు నాయాయయ్య వార్లందఱున్
గొంతుల్, యొక్కటిజేసి, తూచి పలుకన్, కొంపన్ వీడలేకుంటి, వి
న్నంతేనా? మఱియేమియైన గలదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --27

మ. పదముల్, కీర్తనముల్ మనోజ్ఞమగు, నాపద్యావళుల్, హృద్యమో
పదలాస్యంబులు, సృత్యసృత్తములతో, ప్రాభాతగీతావళుల్
యెద లోలోతుల, సందడింప, నిను కీర్తింపంగ, ప్రొద్దెంత, కా
నదు, యేపాణియు, నితఃసూతనముగా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --28

శా. అర్చిత్రాణ పరాయణుండవని, నీయారాధనా సాధనా
కర్తవ్యోన్ముఖులౌచు, నెల్లరు, ప్రభూ! కన్పించుచున్నారు, యీ
వార్తల్, నీచెవిసోకలేద, వినియున్, భాషింపవా? చెప్పు, మై
సర్దింపంగను, యేది చూచికొననౌ, నారాయణా! శ్రీహరీ! --29

మ. పలుపాపంబులు, కొండలై, పొదలె, సద్భావంబు, పూజ్యంబునై
యిల నేపాతె, సుహృత్తమింతయును లేదే! యింటయున్ వంటయున్
గెలలై, యూగగ సాగె, దుష్టఫలము, లీకేళీ విలాసాలు, సా
నలుదీరెన్, యిక నెవ్వరడ్డము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --30

మ. కనుగూర్కన్, సమయంబులేదెప్పుడు, యికష్టంపు, పెన్ వెల్లల్
జనుషాంధుండను, యెట్టొయెట్టొ, బ్రతుకున్ సాగించుచున్ నిను కా
నను, యానీదు తలంపు గూడమదికేనాడైన, రాలేదు, యా
ననమందించుక, గంటుపెట్టుకొనకో! నారాయణా! శ్రీహరీ! --31

శా. కాలంబంతయు, వ్యర్థమైపనియె, నాకష్టాలు సష్టాలు, యే
లేలో యొందకు, పంచుకొందురు, సరేలే, వాదమింకేల, మో
దాలన్ భేదములన్, భరించుటకు, నీదా చేయిపైనుండె, బో
నాలన్, ప్రొద్దులు పువ్వుబోకుము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --32

శా. రారాపుల్ పడకుండ, నిండుగను, నారామామణిన్, గూర్చి, సం
సారాంభోనిధి, యుత్తరించుటకు, నాశక్యంబుగాకుండె, యే
దారైనన్, యొకదాని జూపుము, వృధా దాష్టికమింకేల, చ
న్నారా? యెవ్వరు, నీవులేక, యెచటన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --33

శా. నేనంధుండను, పోవుచుంటిని, యెటో, నీవైననయ్యెయ్యె, పో
పోనీలెమ్మని, చేయివట్టి, యటులన్బోకుండనేయత్తుముల్
ఏనాడైనను జేసితే! యనఘ! యింకింతేల, చింతింప, యీ
నా, నామాటకు, నొవ్వడేల, వరదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --34

శా. కాదంచున్ యొకసారి జెప్పినను, యికష్టాలు యెట్లుండు, నే
నే, దవైనను, నాదు తిప్పలవి, యెట్లెట్లొసహింపంగ నై
చేదో తీపియొ, చేసి కొందును, యన్నేశ్రేయంబుగా నెంచి, యా
నా! దూరానకు, నన్నుదోయజనునా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --35

శా. వాసంతోదయ వేళలున్నవనగా, భాసించు నామోము, యే
వాసంతమ్మును, కన్నువిందుగ, సమాశ్వాసింపనే జూడ, లే
దీ సంసారవసంత సంతతులు, సందీపింపగా జూచి, యు
న్నాసల్ బాసి, యిటుంటి స్వామి! ధరలో, నారాయణా! శ్రీహరీ! --36

మ. అభిమానంబది యేల? నీకడను, నాయవ్యాజమౌభక్తిచే
అభిషేకింపగనిమ్ము, వేడెదను, నావ్యాపారమందంతయున్
శుభసోపాన పరంపరాగ యనయె, శోభిల్లెడున్ గాత! గా
న, భరింపంగను, నీవెయింకెవరురా నారాయణా! శ్రీహరీ! --37

శా. నీవేగాయిల, సామ్యవాదివి, జనానీకంబులో నున్న, స
ద్భావంబే, ధరదెల్పుచున్నది, ప్రజాబంధుండవై యుండియున్
ఏవోనూత్నములైన, కార్యములతో, యామమ్ము పోదోచి, యు
న్నావా? నావపు, జీవితార్థవమునన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --38

శా. కావంగా, యిటు రమ్మరమ్మనుచు, నీకై యెన్నియో, నాళ్ళగా
చావన్ లేకను, నిల్చినాను, తపసా! సాహిత్యమా! నిన్ను సం
భావింపంగను, ఏది? కోరెదవు, మున్ వాక్రుచ్చవి? మౌనమే?
నావాంధాఫలసిద్ధి, నాకొసగవా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --39

శా. చాలున్ చాలును, యింతయయ్యెను, వృధాజాగరమేగాని, యే
మేలుంగల్గెనె, మానవాళికిని, సామీచీన్యమై యొప్పు, నీ
కేలందించితే? యేరికైన, ధర సంకీర్తింపగా నిన్ను, స
న్నాలోకింపుము, యిప్పుడైన శుభమౌ, నారాయణా! శ్రీహరీ! --40

మ. అసలింతెందుకు, యొక్కమాటయనినన్, యాశాలతల్ద్రెంచి, నె
న్నొసటన్ వ్రాసిన వ్రాత, యింతె యనుచున్, నోర్కూనికోనుండు సా
రనప్రతేక్షణ! జాలిగుండె వలదా? రారమ్ము, యింకైన, జ్ఞా
న సరిత్తిరము జేర్చరా? రిపుహరా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --41

శా. మౌనంబే! సహజంపు భూషణముగా, మాటాడకుండంగ, మే
లా? నన్నేలక, యిట్టులుండగను, ధర్మంబే! దయాశూన! నా
దీనాలాపములెవ్వి గూడ, వినవా? దేదీప్యతేజోమయా!
నానాదెవతవెరిహరి! వరదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --42

శా. సమ్మోహింపగజేసి, మమ్ములిటు, సంసారార్థవంబందు, తీ
రమ్మేయిండుక, చిక్కకుండ, బ్రతుకుల్ రాపిళ్ళపాల్చేసి, స్వ
ర్గమ్మే, యియ్యది పొండు, పొండనుట, ఘోరంబేగదా! స్వామి, హీ
సమ్మాయెన్ గద! జీవితమ్ము, కనవా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --43

శా. వారెవ్వారలు వీరలెవ్వరు? చతుర్దార్థిపరీతంబుగా
క్రూరుల్, శూరులు, సజ్జనాళియును, న్యగ్రోధాకృతుల్ దానవుల్
సారాచారులు, యెందరోగలరు, నీసంతానమేగాద? మ
న్నారా? వారలు, లేక నీకరుణ, నారాయణా! శ్రీహరీ! --44

మ. మధుపానంబొనరించినాడ, మదనున్ మాన్యక్రియన్ గొల్పితిన్
అధరంబానితి, మానినీ గణము నన్నుడంగ, నెంతేనియున్
వ్యధలొందించితి, తోడివారల, నదేవ్యాపారమైతిర్లి, నే
నధముండైతిని, బ్రోవయంచడిగితిన్ నారాయణా! శ్రీహరీ! --45

శా. నీవున్నావట, నేనునుంటినిట, యానీవైన నన్నెప్పు, క
న్నావా? యెందుకు జన్మనిచ్చితివి, నానాభలోక్కుమ్మడిన్
లావైజేరెను, చుట్టుముట్టినను, లీలామానుషా! యింక నై
నా? వాక్రుచ్చుము, యేమి చేసెదవో, నారాయణా! శ్రీహరీ! --46

శా. తామెంతో యని యెంచితిన్, మధురగీతావాద్యబృందముతో
మామాతాయమువారి గూడికొని, నిన్మాలాకృతున్ జేసి, యీ
నామాలన్ ధరియించి, రేబవలు నిన్నారాధనాభావనన్
నామాధ్యంబును, వీడియుంటినిగదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --47

శా. కాణావైతివి, మానవాళికిల, నీకారుణ్యమేపాటిదో,
వాణీనాథుడు, పార్వతీధవుడు, నీవాల్లభ్యముంజేసి, మున్
రాణింపుంగనినారు, వారలు, సురేంద్రాదుల్ ప్రశంసింప, వి
న్నాణంబించుక జూపి, బ్రోవుము ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --48

శా. దానందానను, పెద్దవైనవి, మనోదావాగ్ని కీలార్ఘటుల్
దీనిన్ యార్చగలేక, యుంటిని, కడున్ దీనాననుండోచు, న
న్నానందార్థవ వీచిదేల్చగను, యున్నావా? సరేరమ్ము, నే
నానందించెద, నీదయారతకు, నోనారాయణా! శ్రీహరీ! --49

మ. ననుపూర్ణాంకముగా, నొనర్పితివి, నన్నానందముమ్ముంప, కా
ననమందేగిన, వెంట వచ్చితిని, యీనాకార్య సాఫల్యమై
చనగాయెంతటి యెత్తు నెట్టితివి, నాసర్వంబు, నీవోచు, నె
న్నని నేజెప్పెదనీదు చేతలను, యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --50

శా. వార్ధక్యంబది, బెబ్బులింబలెను, నాపైదూకపొంచుండె, యే
సార్ధక్యంబొడ గూర్చగా, ధరణిపై, జన్మించితిన్, తెల్పు, నా
మూర్ధంబెత్తుకొనంగ, జేయుము, ప్రభూ! భూరి ప్రభాభావ, నే
నర్థంబుంతయు, కోరబోను, యెప్పుడున్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --51

మ. ఒకతేజోవలయంబు, జూచితిని, యందొప్పారె నీరూపు, తా
వక తారుణ్య ప్రభావిలాసములు, హృత్పద్మంబుపైనిల్చె, నిం
కొక సారైనను, వచ్చి, దర్శనము, యీవో, దానికర్పండ, గా
న, కరింద్రమ్మును గావచ్చినటులన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --52

మ. చపలాత్నుండను, ఛద్మవేషధరుండన్ శాస్త్రీయవిజ్ఞాన పీ
ఠి పయన్ జేరని యట్టి పట్టిజడుడన్, తీవుల్ నిగారింపగా
నిపుడైనన్ ననుజూడరా! మురహరా! యిష్టార్థసంధాయి, జ్ఞా
న పరాజ్ఞాననుడైతి, యేలుమికనన్ నారాయణా! శ్రీహరీ! --53

మ. ఒకయింతైనను, స్వాంతమందు, దయయున్ యొక్కింత శాంతమ్మునున్
సకలోర్జితలమందు ప్రాణులయెడన్, సఖ్యంబు నాకిమ్ము, నే
నిక, కోరేది, మఱేదిలేదు, కరుణన్ నిండార, వర్షింపు, మా
సక, నాపైవపు, నన్నునీనుతగుణా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --54

మ. తొలిబామెట్టిదొయేమొ, యేనెఱుగ, సంతోషించెదన్, యిప్పు నీ
కలిమిన్ గాంచితి, జ్ఞాన సంపద, నమస్కారంబుగావించి, నే
వలగొందున్ ప్రతి నిత్యమున్, విడక భాస్వత్కాంతిపుంజంబ, యో
నలినాకా! మునిలోకజూప్తఅఱ్ఱ నిమిషఱ్ఱ నారాయణా! శ్రీహరీ! --55

మ. ఫలమో! పుష్పమో! తోయమో! యెదియో! నీపాదాబ్జపీఠమ్ముపె
కలవారైనను, లేనివారయిన, కైంకర్యంబుగా, జేసినన్
ఫలమెంతో, యొకయింత నీవిడుదువా? పారాణామూర్తిధరన్
నలినాకా! వరదా! ముకుంద! రమణా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --56

శా. విన్నన్నప్పుడు నొక్కడంచు వినుదున్, వేవేలునేడేమొ, యీ
భిస్సాధాత్రిని, కూడు చిక్కదిక, నావేదాలు శోధించి, యం
తస్సూత్రమ్మును ద్రెంచి, నాదమునినాదంబొచునొప్పార, యం
తస్సారమ్మును, పిండినారుగద! యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --57

శా. కాంతాకాంచనమే, ప్రపంచమును, సంఘర్షింపగాజేసి, యీ
కాంతామోహము, కాంచనంబుపయి నాకాంక్షల్, త్యజింపంగ, మే
లెంతో, కల్లుటంచు, చెప్పుదురు, యేరీ మచ్చుకై నొక్క, రం
తంతా, జూడన్వలాభమంచెటిగితిన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --58

శా. పాపాలన్ పదివేలొసర్పితిని, నాప్రజ్ఞావిశేషమ్ముచే
లోపంచిండుకలెకమంటిని, కడున్, లోభంబుచే, కంపలన్
రూపున్ మాపితి, మేకవన్నెపులిగా, రూపించితిన్, కాని, సం
తాపంబిప్పుడు, పట్టుకొన్నది, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --59

మ. ఒకడున్నాడని, చెప్పవిందు, సతడే, యుర్యీస్థలిన్, ప్రాణులన్
సకలంబున్ పరిరక్షసేయునట, యేసంతాపమైనన్, త్రుటిన్
వికలత్వంబు నొనర్చునంట, మఱియా వేదాంతవేద్యుండు, యం
తకు కాన్పింపడు, యున్నమాట నిజమా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --60

మ. సుధలూరించెడి మాటలున్, పలుకులున్, చొక్కంపుమైతళ్ళు, యీ
కథలున్, వాదములున్, ప్రమాణములు నొక్కండేమి? వేలుండె, నే
నె ధనాఢ్యుండను, యీజగత్తున, సుమా! నేనెంతునన్ జెప్పునం
తథమున్ జేయక బ్రోవరాద, యికనన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --61

మ. రుచికిన్నాకరమీ జగమ్ము, నరుడున్, లోభత్వముంజేసి, స
ద్యవనస్పూర్తి, ప్రభావమించుకయు, సంభావింపకుండంగ, వ
స్తు చయంబున్, గొనునాస, సంపదలపై, చూపేలనిల్చంగ, కా
న, చవుల్ గొల్పుము, జ్ఞానసింధువులచే, నారాయణా! శ్రీహరీ! --62

మ. సనిఘానీకమువోలె, నిత్యమును, యీసంసారమార్గమ్మునన్
జరుకున్ బెట్టుచు, యీతిబాధలవి యొన్నెన్నో ప్రవర్తిలై, నీ
సరి నీవెయనిపించినావు, ధరమజ్ఞారే! గ్రహింపంగ, యీ
నరులనని, మఱియంతచేదగునె? యోనారాయణా! శ్రీహరీ! --63

శా. గీతాసారముపిండినాడ, సుతులన్ గీతాల కీర్తించితిన్
ఏతానాతయికిన్నియో, గలవో, నాయేర్పాట్లనన్నింటి, ము
న్నే, తూచా యొనరించి యుంటిని, యికన్ నేగోరుయర్థంబు, యం
తా, తార్కారయె, యేమిబోద్యము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --64

శా. అంగీకారము జూపితేగుడికి, నాప్రాయంబుగా వచ్చి, సా
రంగీ వాద్యముతోడ, నీకచట ప్రారంభింపనే, నేడు, మై
బంగార్యన్నెహారంగులొల్కు, వనితల్ బాగొప్పునర్చింప, నే
నంగీ వీడుదు, కార్యసాధనముకై, నారాయణా! శ్రీహరీ! --65

శా. జాతంచున్ కులమంచు, వర్ణమనుచున్ సంఘంబులో, లోతుగా
పాతుల్ బెట్టిరి, కొంపచేటగుటకున్, ప్రారంభముంజేసి, రీ
ఖాతాదార్శనొకింత పట్టుకొని, యాకాల్సేతులన్ గట్టి, యీ
నా, తాపత్రయమింత బాపగదవే! నారాయణా! శ్రీహరీ! --66

శా. అంటి యంటని, యట్టునుండకుము, న్యాయంబుద్ధి యెట్లొను, వా
ల్లంటుల్ కెగిలిలోన జిక్కువడి, యీకాసంత సౌఖ్యంబుకై
జంటల్ గూడుక, కాపురాలనెటులో, సాగించుచున్నాము, నే
నంటే, కోపమిడెల? నిక్కమిదియే! నారాయణా! శ్రీహరీ! --67

మ. చలికిన్ యెండకు, వానకున్ మనలుచున్, సౌఖ్యంబుబోనాడి, నా
గలి, చేబట్టిన రైతు విడ్డడెవడో, కాన్పించు దైవమ్ముగా
యిల, నిన్నట్లు, యనంగ జెల్లునె? వృథా, యీనాడునీలేమియే
నలినాకా! ని.మాయె, స్వామివగుటన్ నారాయణా! శ్రీహరీ! --68

శా. వింతొనాటకమాయె జీవితము, పో, విశ్రాంతి యింకేల? తీ
పెంతో, కాంతయటన్ను, పుత్రులనినన్, పేర్కొంత, సంపారమం
దంతె, యంతయునై, ప్రలోభమునకున్, ధామంబునై, నేను, యం
తంతెయిట్టులనుంటి స్వామి, కనవా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --69

శా. నీపాదాబ్జముచెంత, చోటోదవినన్, నీపల్కులాలించినన్
యేపాపాత్మునికైన, ముక్తికలుగున్, యిద్దాత్రి, శుద్ధాంత రం
గా! పల్కారుగ విన్నవించితిని, నాకష్టాలు బాయంగ, సం
తాపంబున్ దొలగించు, మా, యిప్పుడు, నారాయణా! శ్రీహరీ! --70

శా. ఏదోయేదో మదీయ మానసమునన్, యేదోవిధిన్, నిత్యమున్
భేదంబున్ గలిగించు, యెంతకును, అభేదంబుకీలేదో, నీ
వే, దానింగని పెట్టి చెప్పుము, వృథాయాకంతశోషేల, చిం
తాదావాగ్ని, యార్చుమింక, వరదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --71

శా. మాపల్లెయనుకొంటి నెచ్చటను, సామాన్యంబుగాలేరు, యే
రూపంబో, యొకదానినిల్చి, భజనల్ రోజంతయున్, జేయుచున్
నీపేరేజపియించుచుండిరి, ప్రజల్ నీమాలతో, మాలతో
నాపాపంబదియేమొ, రమ్ముదరికిన్ నారాయణా! శ్రీహరీ! --72

శా. నాగుండెగుడిజేసినాను, యటుపై, నాదైవమోనిన్ను, సం
దే, గూర్చుండగజేసినాను, సతమున్ దీపించు సద్భక్తి, యె
న్నో, గీతాలను బాడి, నీయశముయెంతో, వ్యాప్తిగావించు, యీ
నా, గోడించుకయైన, విన్ను ప్రభువా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --73

శా. నీనాచుట్టరికంబు, యింతవరకున్, నింపాదిగా సాగె, తం
దానా తాన యటంచు, పల్కుటల్ సాధ్యంబొనె? నాకిప్పు డెం
దానన్, యేదియొనిల్చి, వడ్డు వడ్డునుచు, నిత్యంబిట్లు వేధింప, సుం
తైనన్, సాధ్యముగాదు, యింక, వినుమా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --74

మ. అలచిన్నారుల మందహాసములలో, నామాతృహృద్విధిలో
జలసుస్నేహములోన, సత్యమున, ఆర్తిన్ శాంతమున్, శ్రామికా
వళిమైగ్రమ్మెడి చెమ్మటన్, ప్రకృతిలో వందారు యానందమై
నలినాక్షి! కనిపించుచుండువు, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --75

శా. ఏదోయొక్కటియుండగావలయు, నాయీజన్మకున్ యెప్పుడున్
మోదంబిచ్చిన, భేదమిచ్చినను, యామోదంపనావంతు, నీ
పాదాలే నెఱసమ్మినాను, యిక సంభావించువో! ద్రుంతువో!
నాదీనంపు ముఖంబుజూడగదవే, నారాయణా! శ్రీహరీ! --76

శా. నీలో లోతిలజూడనెవ్వరిల, సంధీభూతచేతస్మృత
యీలోకంబుననున్న సూర్యేందుప్రభామూర్తినిన్
అలోకింపగలేరు, తథ్యమిది, యవ్యక్తస్వరూపా! ధరన్
నాలావే, యిక, నీవుగా, మసలుమా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --77

శా. పన్నెల్ గూర్చితివంట, లోకమునకున్, వహ్ని! యనంగా, జనుల్
నిన్నే యెన్నుటయందుకే, ప్రథమమందే, ప్రాణిలోకమునన్
పన్నీరట్లు దయారసంబునేటులన్ వర్షించితో, దానిలో
న్నన్నాశించిటులుంటి, నిచ్చలు, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --78

శా. నాదేంబిది, నాదుస్వర్గమిది, నానాభాషలున్నావె, యీ
కేదారంబులు, యీనదుల్, కులగిరుల్, క్రీడావసుల్, నావి, యీ
నాదేశప్రజ, నాదుసోదరులు ప్రాణంబుండునందాక, యీ
నాదేశంబును, భక్తితో, కొలిచెదన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --79

శా. వీచేగాలికి, పాటునీటికిని, గంభీరాకృతిన్ దాల్చి, మై
దాచన్లేకను, నిల్చుభూధరములన్ దాస్యాంధకారంబు, సా
రోచిస్సాళి వదల్చి నట్టి ఘనులన్, లోకాళిమెచ్చంగ, యీ
నాచేయిత్తిటు, మ్రొక్కెదన్, నిజముగా, నారాయణా! శ్రీహరీ! --80

మ. ఒకనాడున్నదికాదె! యీనరునకున్, యుర్వీస్థలిన్, యట్టిచో
సకలాశానివహంబులున్, పృథివియున్, సర్వంబు నాదంచు, కా
నక, యేదేదియొ, యెంచుచుండు, పరులన్, నానాటబాధించు, యిం
తకుతానేమగునో, తలంపడుకదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --81

మ. ఇదివిజ్ఞాన పథమ్ము, యియ్యదియెపో, యింద్రాది, దిక్పాలకుల్
ముదమారన్, యెదనిల్చి, నిన్ను సతమున్, మోదించుచున్నారు, యిం
పొదవంగా, నదినాకు యిమ్ము, బ్రతుకే పొల్పొంద, లోకమ్ముకా
నదు, నీవేయరు నట్టి జ్ఞానము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --82

మ. గుడినున్నావని, కొండఱందురు, వనిన్, కుంజంబులో, పుష్పఘై
సడిలేకుండగ, తావులీనుచు, నిలన్, సామాన్యులొ, మానవులొ
కడగంటన్, గనకుండ, సుంటివనగా, కాబోలు, నంచాంచి, కా
ల్నడ, నీకైవెదకంగ, వచ్చితి, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --83

శా. జ్ఞానంబీవుకదా! ప్రజాళికిని, యజ్ఞానాంధకారమ్ములో
కానన్, గ్రమ్మగజేయనేల? యిదిదుష్కార్యమ్ముగాదా?
లోనన్ సమృకముంచినాడను, వృథా! లోలత్వమింకేల? యిం
తెనా, వెలును, జూపకుంటతగవే! నారాయణా! శ్రీహరీ! --84

శా. ఏవేళన్, నినుగూర్చివింటినిట, నావేళా విశేషంబదే
మో! వేదాక్షరమాయె, యప్పలుకు, లోమోక్షానుసంధాయకా!
రావే! రావవె! యల్పసత్కుడను, సంరక్షింపగా, నీవెగా
నావారెవ్వరు, లేరు, లేరు, యిలలో, నారాయణా! శ్రీహరీ! --85

మ. నినుకొండాడెడివారు, ముజ్జగములో, నేలీనినట్లుండ, యే
మని, నాబొంట్లకు, నీవు చెప్పెడిది, గ్రాహ్యంబాయె, నీనాటికిన్
నను తోటాకున, గడ్డిపోచక్రియగానాడె, విదల్పంగ, కా
నను, యాక్రంతను, మందబుద్ధినిగదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --86

శా. ఏరైపారుచునున్న, భక్తిరసమిష్టే, యెందుకో, తీవ్రమై
పారావారమువోలె, యొప్పినది, కొంపల్, గోడియల్ నిల్కునా?
ఓ రాజీవ విశాల పత్రనయనా! యుర్రీస్థలిన్, దానిక
న్నారన్దాంచుము, యింక నైనను, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --87

శా. నైవేద్యంబులదన్నవారలు, రసానందంబుగా, ముందుగా,
వైవిధ్యంబు, దలిర్చ, సుందముగా, వంఛాఫలస్ఫూర్తుకై
కైవారంబులు సేయువారలు, ప్రభూ! కన్విందు సేయంగ, క
న్నావా? నన్నుదలంపబోవ? నిజమా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --88

శా. నీలాకాశములోన జూచితిని, మున్నీటన్ గనుంగొంటి, యీ
బాలల్ చిర్చగవందుగాంచితిని, భాస్వత్కాంతి రాజిల్లగా
కాలాహిన్ జెలువొందుమై తళుకులో, కల్కాణసంధాయకా!
నాలోరేపెను వంఛ, నిన్ను గనగా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --89

శా. దూరంబొనట, పాప సంఘములు, నీతోడెల్లగా తల్పులన్
దూరంబొనట, కామక్రోధములు, నీతో జెప్పగా తప్పులన్
దూరంబొనట, దుష్టచింతనలు, నీతోడన్, నివేదింప, వి
న్నారా? యిట్లులనొట, ధాత్రి నిజమా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --90

శా. వన్నీరున్నది, పాన్సుయున్నది, సుఖంబందంగ, యిద్దాత్రిలో
కన్నీరున్నది, గాథయున్నదిర, దుఃఖంబంద, యిద్దాత్రిలో
నన్నేతీరుగ, జూతువో! యికను యీనాభాగ్యమెట్లుండునో
నసనా, నినునాశయించితి, నిలన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --91

మ. కమనీయంబుగ, నీకథాసుధల, నాకాంక్షించెదన్, త్రావగన్,
శ్రమయంచెవక, నీకుపూజలెలమిన్, సల్పంగ, వంఛించెదన్
సమతన్, బ్రోచెడి వాడవంచును, నమస్కారంబు, గావించు, సం
తమసంబున్, దుఃఖమంగ, నీకెదగురా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --92

శా. మున్నెన్నోయొనరించినాడను, తమో మోహంబుపైగ్రమ్ము, యిం
కెన్నెన్నో, యొనరింప నుంటిని, ధరన్, యీచేతలేరేతలై
కన్నుల్గానగనయ్యె, యీబ్రతుకుపై, కాంక్షింతలేదివు, యీ
నన్నేమైనను, జేయరముఁ, వరదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --93

మ. ఎవరేమన్నను, నొవ్వులేదివుడు, నాయీచింత, యీవంత, లో
నవిదారింపుచునుండె, యీబ్రతుకుపైనన్, యాససుంతైన, లే
దు, వితాకేదియొ, పంతతంబు, మదిలో, తోరంబుగానిల్పె, మా
న వుడన్, తట్టుకొనంగలేను, రమణా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --94

మ. నినుయాత్మాశ్రయమైన, యీకవితతో, నేర్పింత జూపించి, లో
గినగా నేర, నసాధ్యమయ్యెడి, వృధా! కోటిరమైనట్టి చ
క్కని, సువ్యక్తమునైన, పెక్కు కవితల్, కావ్యాలగన్నట్టె, ని
న్నననేలా? యిదివాదులోపము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --95

మ. కదిలించెదెదియోధరిత్రి, కదలంగా, జేయునధైయ్యెదో!
అదినీవెదువు, జీవధాత్రికి, రహస్యంబిద్ది, యిద్దాని, నె
మ్మది, వేదాంతులకే, యశక్యము యసాధ్యంపులోకముగా
నదు, యంచెంచుట, బుద్ధిజాడ్యమగునో! నారాయణా! శ్రీహరీ! --96

శా. నాజీవంబువు, నాయదృష్టమవు, యానాదివ్యతైతన్యమో,
తేజంబీవయి, తేజానై, ధరను, నిస్తేజంబుగానీక, యెం
తో, జాతీయత సంతరించితివి, సంతోషింప మావంతు, యో
నా, జన్మంబునకు హేతువీవు, ప్రజకున్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --97

శా. అన్నానంచును, కోపమేల? యిలలోన న్యాయముల్, జూచియున్
జన్నే? యొప్పరికింప, యెంతటి, దయాసారాద్రవ్యో గుండెయో!
మున్నెన్నండును, యిట్టి చేతగలదా? మోహంధులైనెన్ను, య
సనా! కొలుగు, యుతదండుగ గదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --98

శా. అన్యలోచనసేయకుండగ, నినున్, యారాధ్యునిన్, గొలిగి, నే
ధన్యత్వంబునుగోరి, గాఢమగు భక్త్యావేశమెంతొప్పు, సా
జన్యత్వమున పూజసల్పితిని, సంసారార్థవంబీద, స
న్నన్యనగా, తలపంగబోకుమికనన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --99

శా. మానంబేశరణంబు, నాకికను, నేమాటాడగానేల, లో
కానన్, దైవము నీవటంచు, వినినే, కొతూహలంబొప్పు, యెం
తైనా కింతకు కొంతకు మేలు, యనుచున్, ధైర్యంబుతో రాగ న
న్నన్నా! యిట్లు జేసినాడవపురా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --100

మ. సమయస్ఫూర్తిగ, చిచ్చుబెట్టి యిల, నీసాయంబపేకించి, భా
గ్యములన్, బొందెడి నేర్పులేదు, యదినాకామ్యముగదెన్నడున్
సమతామానవతా, యహింసలను, నాసర్వస్వమంచెంచి, లో
న, మహాత్మా! నినువేడికొందును, సదా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --101

మ. తగవా? న్యాయమ! ధర్మరక్షణమ! స ధర్మంబ! యిద్ధాత్రి, కా
నగరావా? యిక నీవు, నన్నుమరచావా? జాలితల్పంగ, యిం
తగ ప్రార్థింపగ కోరినాడవ ప్రభూ! తాలాభమామూర్తివే?
నగరే? దాగుఏడు మాతలాటకు, నో నారాయణా! శ్రీహరీ! --102

శా. ఏదోకారణముండు, దాని కొఱకై, యిన్నాళ్లుగా నుండి, నా
కేదారిన్, ఎటుజూపకుండ, ననునీగేహసబంధించి, స్వే
చ్ఛాదారిద్ర్యము, సంఘటించితవురా! శాంతించెనా క్రోధముల్
నాదర్శిద్ధతి యిట్లు నీవడపగా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --103

శా. నీవెవ్వారికి మేలు జేసితివి, యింతేలా? వంచింపంగ, రా
రావే, ముందుకు, జంకిదేల, యిప్పుడున్, రాజిల్లు సత్యమొగా
దా? వాచాలతయేల? యిత్రతీని, సందర్భంబు సిద్ధించె, యీ
నా వాంఛాలత ద్రుంపబోకుము, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --104

మ. నిగమాదుల్, నినుగూర్చి పల్కునట, యానీహారమందైన, నీ
నగవే! గన్నడునంట, రూపుగొని, నానావస్తుజాలంబులో
సొగసుల్ గూర్చెడివాడవంట, నిజమా? శోభాకృతీ, యాకృతీ
నగవేలా? తెలియంగ, జెప్పవలదా? నారాయణా! శ్రీహరీ! --105

మ. ఒకచైతన్యమహాస్రవంతివపుచున్ యురీస్థలిన్, పాపముల్
పెకలింపంగను, వచ్చినాడవు, మహావిక్రాంతి రూపంబ, తా
వక దాక్షిణ్యగుణ సమృద్ధిని ప్రభూ! వర్జింతు, నోరార, కా
నక, నేన్నవి తల్పబోకుముమదిన్, నారాయణా! శ్రీహరీ! --106

శా. ఈనాజీవన కారణంబవని, నేనిన్నాళ్లు పైరించి, యు
న్నానా? యచ్చపు తెల్పివీడి, యదియేనాపాలి శాపంబుగా
నానాటన్ పెపుపొంది పోయినది, యీనాభాగ్యమిట్లాయె, సుం
తైనా, యాస్థితి, మార్చరాద, ప్రభూవా! నారాయణా! శ్రీహరీ! --107

శా. జ్ఞానాకారముగా, రహించుచును, విజ్ఞానంబు వర్జించుచున్
జ్ఞానంబీయెడవెల్లులీన, జనులన్ జ్ఞానాబ్ధిలో దన్ని, య
జ్ఞానంబావల ద్రోయుచుండువు, ధరన్, జ్ఞానప్రకాశా! పురా
ణా! నీపాదములింక వీడను, ప్రభూ! నారాయణా! శ్రీహరీ! --108

రచనా కాలం: 22-9- 1986 నుండి 2- 11- 1986 వరకు